

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

5. Peers S., Hervey T., Kenner J., Ward A. *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*. Oxford : Hart Publishing, 2020. URL : <https://www.bloombsburyprofessional.com/uk/the-eu-charter-of-fundamental-rights-9781849463089/>

6. Craig, P., & de Búrca, G. (2015). *EU Law: Text, Cases, and Materials* (6th ed.). Oxford University Press. URL : *EU Law: Text, Cases, and Materials – 6th Edition European Sources*.

7. Dashwood, A., Wyatt, D., Dougan, M., Rodger, B., & Spaventa, E. (2011). *Wyatt and Dashwood's European Union Law* (6th ed.). Hart Publishing. URL : *Wyatt and Dashwood's European Union Law – 6th Edition SearchWorks*.

Ключові слова: Суд Європейського Союзу, верховенство права, тлумачення права ЄС, правова система ЄС, попереднє запитання, захист прав громадян, правова єдність.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Карасені Олександра Василівна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ОСНОВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Право Європейського Союзу є унікальною системою правових норм, що регулює взаємини між державами-членами та їхніми громадянами в рамках спільного ринку, політичних і соціальних процесів. Важливим аспектом є те, що воно перебуває у постійній динаміці, розвивається в умовах взаємодії різних правових систем, що створює необхідність чіткого визначення його принципів та

основ. Ці принципи формують основу європейської правової інтеграції та спрямовують розвиток національних правових систем, адаптуючи їх до стандартів ЄС.

Актуальність обумовлена сучасними викликами, з якими стикаються держави-члени. Інтеграційні процеси в ЄС вимагають гармонізації національних правових систем та пошуку спільних підходів у сфері правосуддя, економіки й політики. Сучасна реформа правової системи ЄС націлена на забезпечення демократичних прав, верховенства права та захисту прав людини, що робить цю тему особливо важливою для дослідження в контексті глобальних змін.

У рамках унікальної правової системи Європейського Союзу з'являються нові механізми захисту прав як громадян, так і юридичних осіб та держав від впливу наднаціональних інститутів і органів ЄС. Ці демократичні правові інструменти сприяють моніторингу процесів інтеграції та глобалізації, враховуючи інтереси окремих держав. Вони є своєрідним відображенням еволюції сучасного права, його основних принципів і підходів до регулювання суспільних відносин, а також визначають напрямки для подальшого вдосконалення правової системи [1, с.7].

Принципи права Європейського Союзу – це загальні норми, що застосовуються для тлумачення його правової системи, забезпечують справедливість і захист прав людини, а також допомагають усунути законодавчі прогалини, роблячи правове регулювання більш узгодженим. Вони ґрунтуються на різних джерелах та можуть бути класифіковані на кілька груп залежно від їхньої ролі і сфери застосування:

1. Принцип верховенства і прямої дії права ЄС, який визначає його взаємодію з національними правовими системами держав-членів. Закріплення цього принципу в конституціях держав, міжнародних угодах, статутах та хартіях є основою розвитку та співіснування незалежних держав, культур і правових традицій.

2. Загальні принципи права – фундаментальні основи правового регулювання, що поширюються на всі сфери діяльності Союзу і є спільними для інших демократичних правових систем.

3. Спеціальні принципи права ЄС, що діють у межах окремих галузей або сфер правового регулювання.

4. Принципи діяльності Європейського Союзу, які визначають механізми реалізації його компетенцій та впорядковують роботу інститутів ЄС [3, с.294-295].

Основоположні принципи права є фундаментом правової системи, що включає такі базові цінності, як справедливість, рівність, свобода та гуманізм. Всі інші принципи права походять від цих основ і є менш фундаментальними. Наприклад, принцип верховенства права, який є похідним від загальних засад, реалізується через такі важливі принципи, як правова визначеність, пропорційність, добросовісність і розумність. Ці принципи, які автор відносить до загальних, забезпечують ефективне функціонування правової системи та підтримку верховенства права [3, с.296].

Сучасне визначення принципів та основ права Європейського Союзу ґрунтується на ключових ідеях, які забезпечують єдність і функціонування цієї наднаціональної правової системи. Основні принципи включають верховенство права ЄС над національними правовими нормами, принцип пріоритету та пропорційності, що регулюють відносини між правовими актами ЄС і національним законодавством [2, с.33].

Таким чином, сучасне визначення принципів та основ права Європейського Союзу акцентує увагу на їхній ключовій ролі в забезпеченні стабільності, єдності та ефективності цієї правової системи. Основоположні принципи, такі як верховенство права, пропорційність та правова визначеність, формують фундамент для регулювання відносин між правовими системами держав-членів і наднаціональними структурами ЄС. Вони не лише визначають порядок взаємодії на національному та міжнародному рівнях, але й сприяють подальшій інтеграції,

гармонізації законодавства та зміцненню демократичних цінностей у правовому полі Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
2. Рим О. М. Трудове право Європейського Союзу та його вплив на розвиток трудового права України. Львів: Івана Франка, 2021. С. 507.
3. Ховпун О. С., Домбровська О. В. Принципи права Європейського Союзу: сучасне визначення. *Principles of the European Union Law: modern definition*, 2022. С. 292-297.

***Ключові слова:** право Європейського Союзу, принцип верховенства, правова система, інтеграція, пропорційність, правова визначеність.*

***Науковий керівник:** доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.*

Котелевська Валерія Русланівна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Право Європейського Союзу (ЄС) є складним та багатогранним явищем, яке виникло внаслідок інтеграційних процесів на континенті. Його розвиток тісно пов'язаний із зміною політичного, економічного та соціального середовища в

Завальнюк Анастасія Миколаївна	
ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	407
Красюн Анастасія Сергіївна	
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	410
Ландейс Альберт Олександрович	
ПРОБЛЕМАТИКА ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ.....	413
Потелешенко Крістіна Анатоліївна	
АДАПТАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	418
Удод Вікторія Володимирівна	
ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	423
СЕКЦІЯ № 14. ПРАВО ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	429
Дехніч Анастасія Вікторівна	
ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	429
Думініка Марія Олександрівна та Рацун Ангеліна Анатоліївна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	433
Елісашвілі Ілля Володимирович	
ЄДИНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК УНІКАЛЬНА ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ.....	436
Ігнатюк Аліка Альбертівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В СОЮЗІ.....	439
Карасені Олександра Василівна	
СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ОСНОВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	443
Котелевська Валерія Русланівна	
ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	446
Латиш Яна Вадимівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	449
Леснякова Вікторія Олександрівна	
РОЛЬ ЄС У ПОДОЛАННІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН.....	452
Лук'янчук Катерина Петрівна	